

Česká próza

Jana Šrámková
Zázemí

Babičko,
pojd', utečeme spolu.

fra

Flétnista

Píšu Tvůj příběh, babičko. Tak, jak jsi mi ho vyprávěla. I jinak. Píšu a moc mi na tom záleží, což samozřejmě celou věc komplikuje. Včera večer jsem dala Františkovi přečíst prvních deset stránek. Tedy prvních, které jsem napsala, ne začátek příběhu. Copak já vím, jak to začne. Začátky mi nejdou. A jak to bude celé vypadat a jestli to vůbec nějak dopadne. Mizíš mi pod rukama. Ta mohutná postava, kterou jsem nikdy nemohla obejmout najednou, ve které jsem se ztrácela, v její rozsochatosti a složitosti. Rozpouští se mi před očima, bezbarvými čůrky odtéká mezi prsty. Jediné, co mě neopouští, jsou věci. Tvary a vůně. Barva smíchu. Odlesk světla na Tvoji ruce. Sice hebké, ale ne hladké. Kůže, kterou tvoří stovky drobných lesklých plošek, jako bys byla rozlámaná. Úhel mezi linií nohou a trupem, když jsi myla nádobí, opřená předloktími o dřez. Nikoho jsi to nenechala dělat, aby se nádobí neotlouklo. Tisíckrát opakované situace. Těkání kolem plotny, kolébové, ale svižné. Propnutý horní ret a prověšené koutky, když jsi srkala horkou omáčku z vařečky. Flétnista, než nasadí první tón. O všechno ses opírala. I volným prostorem jsi chodila zvláště tělem napřed. Jako by ses brodila sněhem. Drnčení těžkého kovového robotu při mletí máku.

Odtud nemůžeš vyprchat, tady jsi uvězněná. A v příbězích. Ve svém vyprávění. Bláhově jsem mu říkala materiál a chtěla s ním pracovat. Jako by to byla surová ruda, kterou jsem z Tebe vytěžila, a teď ji přetavím v něco dokonalého. Pročistím, opracuju, vykovám. Nejde mi to, babičko. Jak by mohlo. Tak, jak jsi to vyprávěla, tak to platí. Nemůžu do toho ani sáhnout. Není to beztvářá surovina, tak jako to není bronzový odlitek, majestátní pomník babičky Noemi. Jsi to Ty, v pohybu, v nádechu a výdechu.

Takže jsem těch prvních pár stran dala Františkovi přečíst. Je to špatné, řekl. Přece víme, že zrovna tohle psát neumíš a umět nebudeš, tak proč. Snažila jsem se to s ním konstruktivně probrat. Urputně se držela, odtažitě probírala možné příčiny, konkrétní problémy, varianty změn, celkovou koncepci, psala si poznámky do moleskina. Vydržela jsem to hrát skoro dvě hodiny, než jsem se rozbřečela. Značně se mu ulevilo. Když předstírám konstruktivnost, jsem nesnesitelná.

Kdybych byla Ty, zavřela bych se v noci do koupelny a ráno by bylo hotovo. Domácnost v normálním stavu, nikdo ze spáčů by nic nepoznal. Jako když jsi šila peřiny. Jen zatoulané pírkó na zástěře zavěšené nad vanou. Jako když jsi přešívala závěsy. Nebo malovala, tapetovala, cokoli. Odtahala sama všechn nábytek, srolovala koberce. Hlavně aby nebyl dědeček doma, on takové věci nemá rád, nepořádek v domě. Všechno bylo hotovo hned. Žádné plánování.

Něco by se hodilo, tak se to udělá. Něco k tomu chybí, tak se to nahradí. Nevíme, jak se to dělá, vyzkoušíme. Improvizace. Jsi mistrem improvizace. Jazzová hospodyně. Všechny ty prazvláštně uchycené systémy závěsů, plent, přehozů a záclonek. Všechno vypořstované a očalouněné. Nabarvené, přistehované, přiřuklé napínáčky. Domácnost jako labyrint. Jako nad ránem ztichlá džungle s nehybnými kaskádami těžkých lián, houpavým terénem, girlandami monstrózních květů a četnými pastmi pro neznalé. A Ty uprostřed jako šaman. Rafinovaný koordinátor svého spleťitého světa.